

Durmuş Hocaoğlu

İslâm ve İslâmî Mitoloji veya “Mitolojik İslâm”

Yeniçağ., “Analiz” ., 22 Eylül 2008, Pazartesi., s.08
“Analiz” Sıra No: 693; 2008-084; Eylül-10

YENİÇAĞ

Dört yıldır şeker yüzünden oruç tutmam yasaklandı – bana kalırsa tutarım da âilede doktor fazla olunca böyle oluyor; hep onların yüzünden - ve onüç yaşımdan beri kırkdört yıl kesintisiz dostum ve yoldaşım olan onbir ayın sultânı Ramazan benim için hüznün ayı oldu artık; ama yine de iftar ve sahur heyecânını ve hazzını yaşamağa çalışıyorum, belki daha da hassaslaşmış olarak. İşte birkaç gün evvelki bir sahur vaktinde göz ucuyla, kısık sesle açık duran televizyona bakarken bir kanaldaki program dikkatimi çekti; hepimizin yakından tanıdığı gerçek bir san’atkâr, bir Türk mûsikîsi san’atkârı muhteşem bir koltuğa kurulmuş birşeyler anlatıyor. Ses volümünü biraz daha yükselterek dinlemeye koyuldum; mevzû, bir “evliyâ kıssası” imiş meğerse; ‘ejderhalı’ türünden. Hâtırımında kaldığımca hulâsa edeyim: “.... hazretleri”ne Hz. Peygamber rüyada gözüküyor ve O’na bir yerlere gitmesini tavsiye – veya emir – buyuruyor; önünde kılavuz olarak sâdece O’nun görebileceği üç kandil olacak. Derken, bu kandilleri tâkip ederek yapılan uzun bir yolculuktan sonra bir yol ağzında – veya öyle bir yerde - dehşetengîz bir ejderha karşılına çıkıyor, herkes donup kalıyor, ama hazretleri’ni gören ederha lâhzada kuzu keslip yere yatarak başını hazretin ayaklarının altına koyuyor vesâire; hakîkaten “vesâire”. Ve işbu “vesâire”nin hitâmında ise, tabîî, îmânî ve ahlakî bir netîce çıkıyor.

*

**

Bu değerli san’atkârımız adına üzüldüm, ama asıl üzüntüm başka:

Ne bu?

İslâm mı?

Hayır! Bu bir mitoloji! Hâlisüddem mitoloji!

*

**

Nedir mitoloji? Kök Yunanca, “fabl, hikâye” anlamına gelen “mythos” ve “bilgi” anlamına gelen “logos”un terkîbinden “mythologia”; efsâne ilmi demek oluyor luğavî olarak; ıstilahî olarak ise, müşrik, politeist dinlerin ipe sapmaz gelmez tanrıların hikâyeleri, daha dar ıstilahî olarak ise, gerçekliğinden saptırılmış, gerçeklik duygusu kaybolmuş olan şey; aşırı abartılı kahramanların hikâyeleri, millî destanlar zibi.

Her milletin mitolojisi vardır, ama Greklerinki başka; hani, *herkes sakız çiğner amma Türkmen kızı ballandırır* derler ya, işte onun gibi. Bu başkalık iki sebepten: Birisi, estetik değerinin yüksekliğidir - öyle ki sümme palavra, ama dinletiyor insanı,

işte ballandırma dediğim bu-; ikincisi ise, Batı kültürünün temellerinden oluşu. Öyle ki Hristiyanlık içine de hulûl etmiş ve O'nun dejenerasyonunda rol almıştır.

Mitoloji her dini tehdit eden en büyük virüslerden birisidir ve esâsen bilhassa avâm tabakasının zihniyetiyle de çok iyi uyuşur.

Eski Grek filozoflarından mühimce birkısmı, kendi cemiyetlerinin çoluklu-çocuklu, yiyen-içen, her türlü fuşşiyât ve menhiyyâta gırtlacağına kadar batmış – bir kısmı da homoseksüel – saçma sapan tanrılarla dolu panteonuna savaş açmış ve ciddî başarılar da kazanmıştır. Meselâ Platon, sırf san'at yapmak adına – asıl sebep bence, şarlatanlığın o zaman da şöhret getirmesi olsa gerek - mitolojiyi iyice azdıran tragedya yazarlarını bu rezâletten bir numaralı sorumlu tutmuş ve sonunda daha da ileri giderek san'atın her türlüşünü tehlikeli ve zararlı addetmiştir.. O'na göre, tragedya yazarları “Bir Tanrı” itikaadını ciddî sûrette haleldâr etmekte, pagan, antropomorfik ve antropopatik bir d,ın inşâ etmektedirler; bu mitolojide tasvîr edilen tanrılar [*Devlet*: 381.a–393], son derece zelîl birer varlıktırlar; beşerî zaafiyetlerin en denîleri ile mücehhezdirler; korkarlar, hilekârlık yaparlar, aldatırlar, aldanırlar; rüşvet bile alırlar [*Devlet*: 390.e: “*hediyeler Tanrıları da yola getirir...*”]; Hades'te (Öte-Dünya) ürperti, şaşkınlık, acz ve çâresizlik içerisinde şaşkın-şaşkın dolaşırlar, yerlerde sürünürler v.s. Sonra da Tanrı üzerine iki kanun kor Platon: Bir: Tanrı (Mutlak İyi, Mahz İyi olmakla), ancak İyi'nin sebebi olmalıdır; O'ndan kötülük gelmez; [*Devlet*: 379.c., 380.c]; İki: Tanrı, olduğu gibi görünen ve değişmeyen bir varlıktır [*Devlet*: 380.e v.dv.]; bunun içindir ki, Tanrı aldatmaz [*Devlet*: 382.a — 383.a]; çünkü, tam fâzıldır. Bir hanîf olduğunu düşünüyorum Platon'un, çünkü meselâ birinci kanun, Kur'ân'daki “*Sana gelen her iyilik Allah'tandır ve sana gelen her kötülük de kendi nefsendendir*” [İsrâ: IV/79: “*Mâ esâbeke min-hasetiñ femine'llah(i) we mâ esâbeke min seyyiatin femin-nefsik(e)*”] âyeti ile bire-bir örtüşür – ve daha birçok misâl verilebilir.

Mitoloji Hristiyanlığın içine sızmış ve O'nu çürütmüştür; İslâm'a da sızmış, fakat ana kaynağa inememiş, avâm tabakasında kalmış ve bir de Gazzâli'nin “avâm tabiatlı” dediği [*Tasavvufun Esasları (Ravzadu't-Tâlibîn)*; Terc: Ramazan Yıldız, Şamil Yay., İst. Tarihsiz., s. 77, pr.3] sözde ulemâ taîfesine te'sîrde bulunmuş ve – İslâm'ın numenası, yâni lekesiz aslı – ayakta olmasına rağmen, onların bir mitolojik İslâm inşâ etmelerine yolaçmıştır.

*

**

Bu mitolojik İslâm anlayışından yakamızı kurtarmamız lâzım; çünkü Müslümanlara **dünya işinde câhil olmanın fazîlet olduğunu** öğütleyerek inkırâzımıza sebebiyet veren, işte bu mitolojik İslâm olduğu gibi şimdi de maddeye temas eden müslümanın aklını başından aldırıp sapıttıran da budur.

